

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE

Subotica, 17–19. oktobar 2013.

UVODNO IZLAGANJE

Investirajmo u agroprivredu Srbije

Dragan Šagovnović, Generalni direktor, Ekonomski institut

Ekonomski institut

- **Srpska ekonomska institucija**
- **Srpski razvojni institut**
- **Drugi Forum Hrana za Evropu**
 - **PANEL 1, (Dis)kontinuitet agrarne politike**
 - **PANEL 2, Regionalna iskustva u agrobiznis poslovanju**
 - **PANEL 3, (Ne)konkurentnost agroprivrede Srbije**
 - **PANEL 4, Evropski i fondovi međunarodnih organizacija: iskustva EU+13 i mogućnosti za Srbiju**
 - **PANEL 5, Finansiranje agroprivrede**
 - **PANEL 6, Organska i integralno kontrolisana privreda: neiskorišćeni potencijali Srbije**
- **Cilj Foruma**
 - **Promocija investicija u agroprivredu Srbije**

Značaj agroprivrede za Srbiju

- Element nacionalnog suvereniteta
- Najvažnija privredna delatnost u Srbiji
 - Procenjena bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje u 2012. godini iznosi 4,8 mlrd. dolara*
 - Izvoz poljoprivrednih proizvoda činio je 22,2% srpskog izvoza u 2012. godini**.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Izvoz (000 USD)	1.235.971	1.589.848	1.811.117	1.822.545	2.098.258	2.499.112	2.524.033
Uvoz (000 USD)	867.602	795.953	1.063.211	957.048	1.162.449	1.364.285	1.448.822
Suficit (000 USD)	368.370	793.895	747.906	865.496	935.810	1.134.827	1.075.211

Izvor: Republički zavod za statistiku

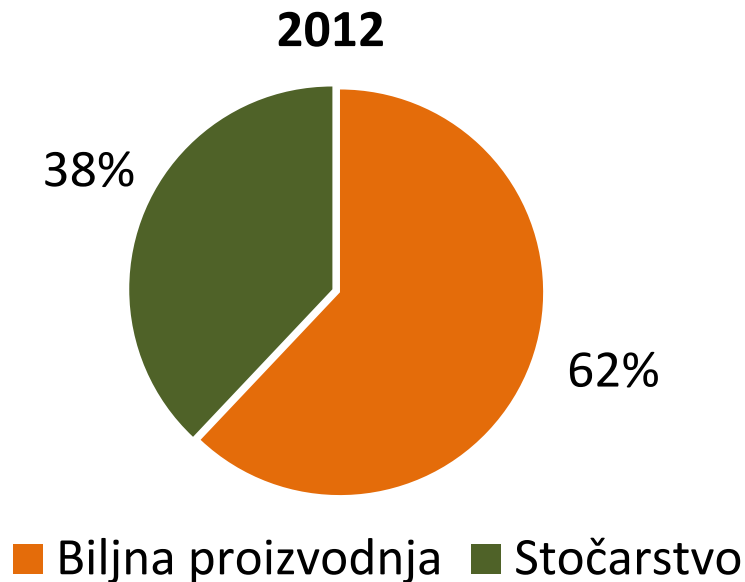
- U prvih sedam meseci 2013. godine zabeležen je deficit u iznosu od 3,1 mil. USD**
- Deficit u prvih sedam meseci 2013. godine ostvaren je usled smanjena cena poljoprivredno-prehrambenih u Srbiji i na međunarodnom tržištu.
 - Angažuje oko 20% od ukupnog broja zaposlenih lica preko 15 godina**
 - Generiše blizu 40% rasta bruto dodate vrednosti privrede Srbije od 2001. godine

* Procena Privredne komore Srbije za 2012 godinu, iz aprila meseca 2013. godine

** Prema podacima RZS

Agrarna struktura

Struktura poljoprivredne proizvodnje

Izvor: Privredna komora Srbije

Rang prema ostvarenoj vrednosti u 2011. i 2012. godini (Milion USD)

	2011	2012	2012/2011
Bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje	6.844	4.820	-29,57%
Vrednost biljne proizvodnje	4.706	2.990	-36,46%
Žita	2.123	1.340	-36,88%
Industrijsko bilje	581	422	-27,37%
Povrće	885	502	-43,28%
Krmno bilje	34	188	452,94%
Voćarstvo	805	450	-44,10%
Vinogradarstvo	278	90	-67,63%
Stočarstvo	2.138	1.830	-14,41%

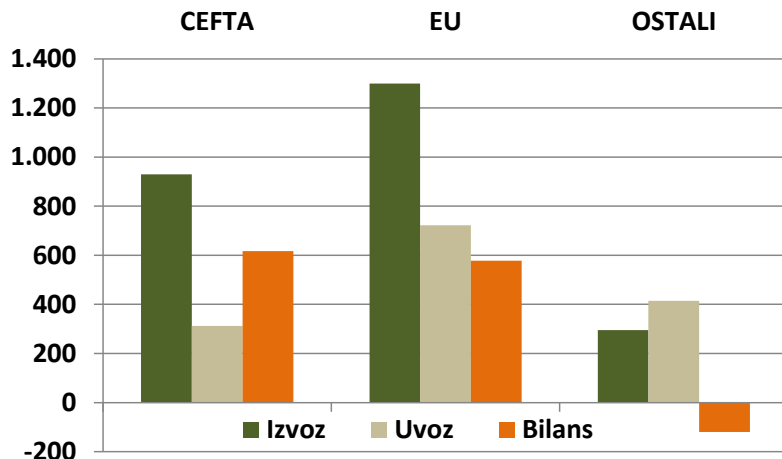
Izvor: FAOSTAT za podatzke za 2011. godinu i procena Privredne komore Srbije za podatke za 2012 godinu

Spoljnotrgovinska orijentacija srpskog agrara

- EU najveći spoljnotrgovinski partner
- Najveći deo suficita generisan iz razmene sa zemljama CEFTA
- Uvoz iz zemalja van CEFTA i EU

Spoljnotrgovinska razmena poljoprivrednih proizvoda u 2012. godini (U milionima USD)

Spoljnotrgovinska razmena poljoprivrednih proizvoda u 2011. i 2012. godini (U milionima USD)

	2011					2012				
	Izvoz	%	Uvoz	%	Bilans	Izvoz	%	Uvoz	%	Bilans
CEFTA	1.006	40 %	310	23 %	696	929	37 %	312	22 %	617
EU	1.224	49 %	613	45 %	611	1.300	51 %	722	50 %	577
OSTALI	269	11 %	442	32 %	-172	295	12 %	414	29 %	-119
Ukupno	2.499	100 %	1.364	100 %	1.135	2.524	100 %	1.449	100 %	1.075

Izvor: Republički zavod za statistiku

Manje loš, ne znači dobar

- **Visoka relevantnost agroprivrede uslovljena je povoljnim prirodnim uslovima, drastičnim smanjenjem industrijske proizvodnje u celini i smanjenim mogućnostima zapošljavanja u drugim sektorima**
- **Industrijska proizvodnja u Srbiji***
 - 1999. na nivou od 34% proizvodnje iz 1989. godine
 - 2012. na nivou od 40% proizvodnje iz 1989. godine
 - Rast industrijske proizvodnje prosečno godišnje 2,1% od 2000. godine
- **Smanjenje formalne zaposlenost u Srbiji od 17,9% od 2000. godine***
 - Smanjenje od 1989 do 1999. iznosi 12%
 - Smanjenje od 1999 do 2012. iznosi 20%

Osnovna ograničenja

- **U ekstenzivnoj strukturi agrarne proizvodnje od 2006 do 2012. godine dominiraju proizvodi nižeg stepena dodate vrednosti**
 - U strukturi izvoza poljoprivrednih proizvoda dominantno su prisutne sirovine i proizvodi niže faze prerade, dok uvozimo skupu semensku robu, sadnice i priplodna grla, kao i prehrambene proizvode viših faza industrijske prerade
 - 0,6 USD po kg u izvozu
 - 1,3 USD po kg u uvozu
- **Struktura poseda**
- **Neregulisani svojinski odnosi**
- **Tehničko-tehnološki zaostatak**
- **Standardi i procedure kvaliteta i bezbednosti hrane**
- **Strategijski neopredeljen i nestabilan sistem podrške**
- **Nosioci aktivnosti**

Produktivnost srpskog agrara

- Produktivnost merena prosečnim prinosima ratarskih proizvoda i mleka u 2011. godini, Srbija=100

	Žita, ukupno	Pšenica	Kukuruz	Suncokret	Soja	Šećerna repa	Mlečnost
Srbija	100	100	100	100	100	100	100
EU	111	150	130	75	117	154	232
Albanija	93	111	106	79	71	44	97
Austrija	133	136	200	113	117	154	229
BiH	98	106	96	38	92	39	97
Madjarska	102	106	121	83	96	118	257
Slovenija	115	111	147	58	121	0	218
Hrvatska	133	144	138	96	104	116	145

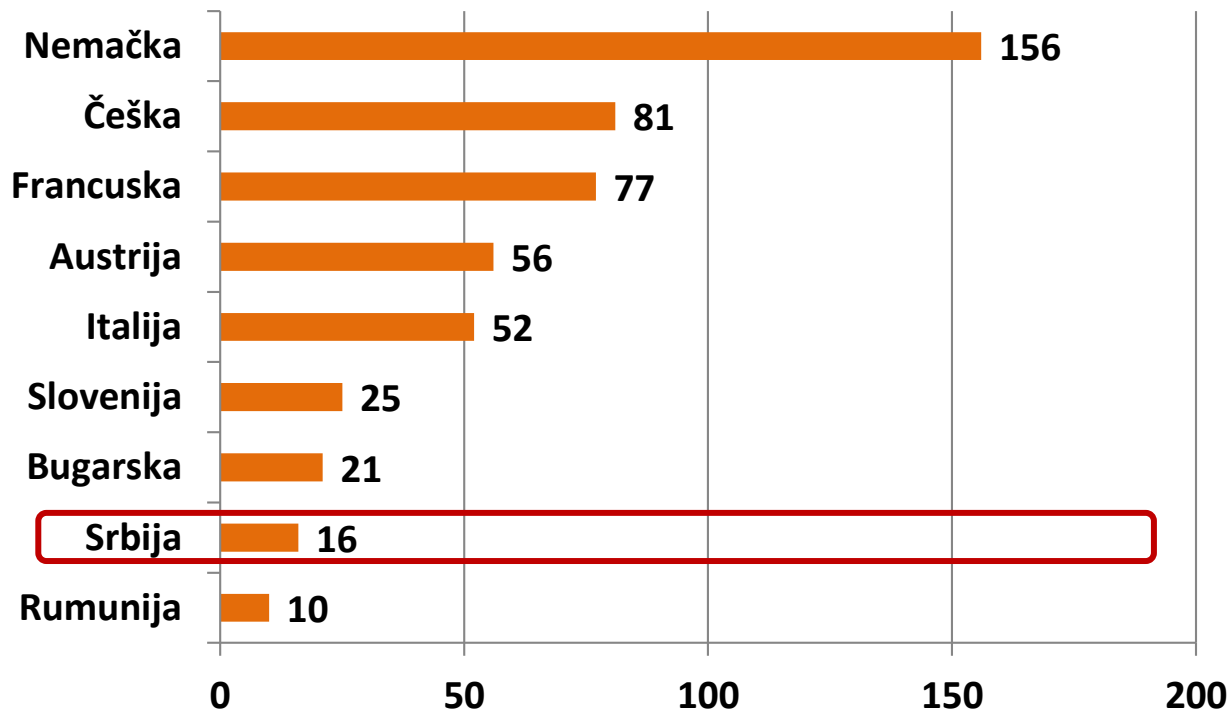
Produktivnost srpskog agrara

- Produktivnost merena ostvarenom proizvodnjom po radno angažovanom radniku u 2011. godini , Srbija = 100

	Žita	Šećerna repa	Jabuka	Mleko	Meso
Srbija	100	100	100	100	100
EU 27	220	269	283	628	393
Rumunija	36	7	33	72	33
Bugarska	94		17	94	47
Slovenija	36		67	253	120
Italija	81	48	333	328	240
Austrija	186	350	533	675	400
Francuska	442	707	383	853	427
Češka	327	405	217	672	320
Nemačka	514	850	333	1.663	993

Produktivnost srpskog agrara

- Broj stanovnika koje hrani jedan poljoprivrednik u 2011. godini

Izvor: Privredna komora Beograda

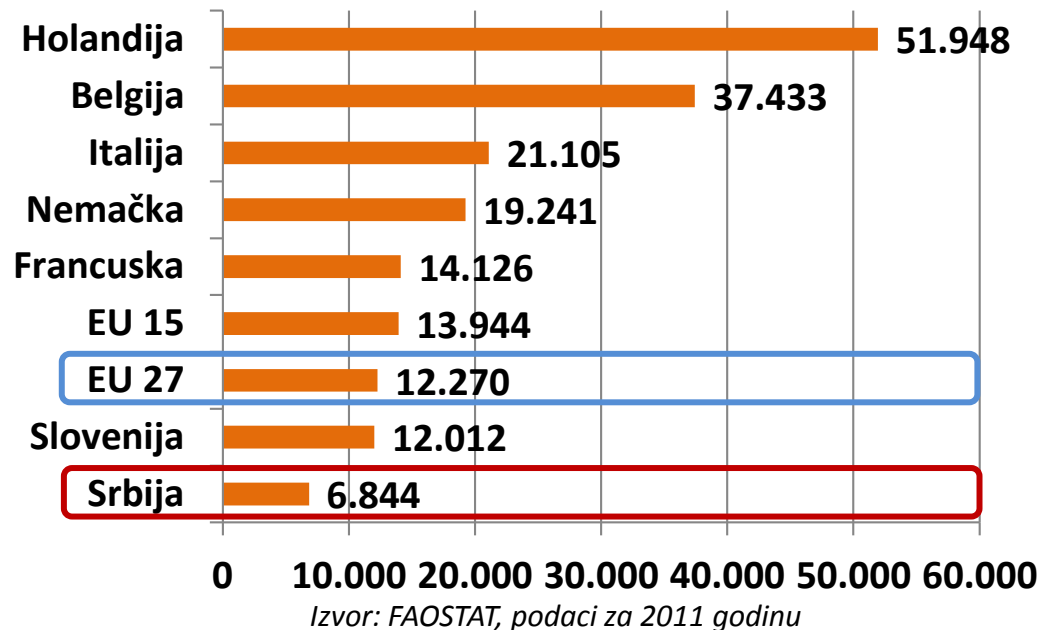
Agroprivreda, neiskorišćen potencijal

- **EU 15***
 - Bruto vrednost proizvodnje u 2011 godini, 372 mlrd. USD
 - Obradive površine, 135 miliona hektara
 - Prosečna vrednost po hektaru, 2.755 USD
- **EU 27***
 - Bruto vrednost proizvodnje u 2011 godini, 452 mlrd. USD
 - Obradive površine, 187 miliona hektara
 - Prosečna vrednost po hektaru, 2.424 USD
- **Potencijal srpske agroprivrede***
 - Sa prosečnim vrednostima agrarne proizvodnje po hektaru koja su ostvarena u zemljama EU, Srbija bi mogla više nego da udvostruči bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje
 - Umesto bruto poljoprivredne proizvodnje u iznosu od 6,8 milijardi USD*, Srbija bi sa prosečnim prinosom po Ha na nivou EU 27 mogla da ostvari bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje od 12 milijardi USD, uprkos daleko boljim prirodnim predispozicijama.

* FAOSTAT, podaci za 2011. godinu

Potencijal srpske agroprivrede, odabrane zemlje

- Bruto poljoprivredana proizvodnja u Srbiji u milionima USD sa prosečnim vrednostima proizvodnje po hektaru odabranih zemalja

- Srbija je zemlja sa ukupnim bruto domaćim proizvodom od 29,9 mlrd. evra, spoljnim dugom od 26,1 mlrd. evra i javnim dugom od 13 mlrd. evra*